Gəncə Dövlət Universiteti

MAGISTRATURA TƏHSİL SƏVİYYƏSİNİN 7002016 – AZƏRBAYCANIN QƏDİM VƏ ORTA ƏSRLƏR TARİXİ İXTİSASI PROQRAMININ

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ

GƏNCƏ-2025

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

GƏNCƏ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ

MAGISTRATURA TƏHSİL SƏVİYYƏSİNİN 7002016 – AZƏRBAYCANIN QƏDİM VƏ ORTA ƏSRLƏR TARİXİ İXTİSASI PROQRAMININ

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ

Gəncə Dövlət Universitetinin "Azərbaycan tarixi" kafedrasının 12.06.2025-ci il tarixli (pr.№013) iclasında müzakirə edilərək bəyənilmiş və qəbul edilmişdir.

GƏNCƏ - 2025

Tərtib edənlər:

Əliyeva Gulara Əlvan qızı
Tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
Dosent, kafedra müdiri

Bağırova Sevinc Ramiz qızı
Tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
Dosent

Hüseynova Rimunə Zakir qızı
Tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
Baş müəllim

Həmzəyeva Nurlana Qərib qızı
Tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
Baş müəllim

Mehdiyev Eldar Musa oğlu
Gəncə Dövlət Universitetinin
Azərbaycan tarixi kafedrasının
müdiri vəzifəsini icra edən,
baş müəllim

GİRİŞ

Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır. Buna görə də "Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı"na uyğun olaraq hər Proqramın Təlim Nəticələri (PTN) və Proqrama daxil olan Fənnlərin Təlim Nəticələri (FTN) magistrə yönəlmiş ali təhsil sisteminin başlıca konseptual əsasını formalaşdırır.

Gözlənilən təlim nəticələri hər proqram və fənn üzrə tədris başlamazdan əvvəl yazılmalı və tədris prosesi zamanı professor-müəllim heyəti və tələbə arasında dialoq vasitəsilə inkişaf etdirilməlidir.

Proqram və fənlərin təsvirində təlim nəticələrindən istifadə proqramın, yaxud modulun sonunda magistrlərdən nə tələb olunduğunu onlara çatdırır və nailiyyətlərini necə nümayiş etdirmək lazım olduğunu aydın surətdə göstərir.

Metodik tövsiyədə **7002016 -** Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi ixtisası üçün təhsil proqramı üzrə təlim nəticələri, fənlər üzrə təlim nəticələri, eləcə də tədris olunan fənlərin və təhsil proqramının təlim nəticələrinin matrisi verilmişdir.

Təlim nəticələrinin kvalifikasiyaların qiymətləndirilməsində iştirak edən maraqlı tərəflərə daha aydın və anlaşıqlı olması üçün mütəmadi olaraq ayrı-ayrı fənlərin təlim nəticələri kafedrada yaradılmış komissiya tərəfindən ekspertiza edilir.

Əlavə 1

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

"**7002016-Tarix**" ixtisasının **Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi** ixtisaslaşması üzrə aşağıdakıproqramın təlim uyğun olaraq ali təhsil müəssisəsi hər bir tədris fəaliyyəti (eləcə də fənlər)üzrəgözlənilən təlimnəticələrini müəyyən etməlidir.

TƏHSİL PROQRAMININ TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ (PTN)

PTN 1. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinə dair müasir elmi-metodoloji və pedaqoji yanaşmaları, proqram modellərini və beynəlxalq təcrübəni inkişaf etdirərək, onları qədim və orta əsrlər dövrü kontekstində tətbiq imkanlarını elmi-metodik əsaslarla təhlil edir.

PTN 2. Qədim və orta əsrlər tarixi üzrə materiallardan (arxeoloji tapıntılar, epiqrafik abidələr, yazılı mənbələr, xəritələr, vizual materiallar, elektron resurslar) istifadəyə əsaslanan yanaşmalar əsasında elmi-metodik baxımdan araşdırma aparır və nəticələrini əsaslandırır.

PTN 3. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinə dair proqramları və elmi-metodik materialları (dərsliklər, tədris vəsaitləri, metodik göstərişlər) elmi-kritik meyarlarla qiymətləndirir və onların effektivliyini müəyyənləşdirir.

PTN 4. Qədim və orta əsrlər tarixi üzrə tədrisdə istifadə olunan didaktik vasitələrin və müasir təlim texnologiyalarının praktik təsirini elmi-pedaqoji tədqiqat meyarları ilə qiymətləndirir və onların təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər irəli sürür.

PTN 5. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinə dair aparılmış empirik və nəzəri tədqiqatları metodoloji baxımdan təhlil və sintez edir, həmin tədqiqatların nəticələrinə əsaslanan elmi-nəzəri ümumiləşdirmələr aparır.

PTN 6. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi üzrə aktual tədqiqat problemlərini həll edir, elmi-pedaqoji araşdırmalar aparır və məqsədəuyğun praktiki nəticələr əldə edir.

PTN 7. Qədim və orta əsrlər tarixinə dair elmi məqalələri, metodik tədqiqatları və tədqiqat hesabatlarını nüfuzlu elmi platformalarda təqdim edir və milli həm də beynəlxalq elmi diskursda iştirak edir

PTN 8. Qədim və orta əsrlərə aid yazılı mənbələrdən, arxeoloji materiallardan, epiqrafik abidələrdən, kartoqrafik və vizual sənədlərdən tədris prosesində interpretasiya və təhlil üsulları ilə istifadə edərək səmərəli elmi-metodik təlim mühiti yaradır.

PTN 9. Qədim və orta əsrlər tarixi üzrə hadisə və proseslər, dövlət qurumları və idarəetmə sistemləri, məkan və səbəb-nəticə əlaqəli obyektlər, ilkin tarixi mənbələr (xronikalar, epiqrafik materiallar, sənədlər, xəritələr, vizual materiallar və şifahi tarix nümunələri) əsasında elmi-metodik təlim materialları hazırlayır və onların idrak ölçmə metodikasını formalaşdırır.

PTN 10. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinə dair orijinal yazılı materialları, epiqrafik abidələri, arxeoloji tapıntıları, vizual təsvirləri (mozaikalar, miniatürlər, təsviri sənət nümunələri), tarixi xəritələri və statistik məlumatları təhlil edir, interpretasiya bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə elmi-metodik materiallara çevirir.

PTN 11. Qədim və orta əsrlər tarixinə dair ilkin mənbələrdən (arxeoloji tapıntılar, epiqrafik materiallar, yazılı mənbələr, xəritələr, vizual və şifahi tarix nümunələri) elmi-metodik təlim materialları hazırlayır, onların didaktik potensialını təhlil edir və müxtəlif formatlı tarixi materiallara tənqidi yanaşma əsasında onları tədris prosesinə tətbiq edir.

Ümumi fənnlərin təlim nəticələri

Tədqiqat metodları (FTN)

FTN 1. Müxtəlif tədqiqat metodlarını (kəmiyyət və keyfiyyət) tədqiqat sualına uyğunluğu baxımından qiymətləndirir və onların güclü və zəif tərəflərini əsaslandırmağı bacarır.
FTN 2. Akademik ədəbiyyat və empirik nəticələri təhlil edərək metodoloji yanaşmalar arasında müqayisəli qiymətləndirir.FTN 3. Etik prinsipləri nəzərə alaraq seçilmiş metodologiyanın uyğunluğunu və tətbiq imkanlarını tənqidi şəkildə təhlil edir.
FTN 4. Fərqli tədqiqat dizaynlarının praktiki nəticələrə təsirini əsaslandıraraq düzgün metodoloji qərar verir.
FTN 5. Konkret tədqiqat sualına əsaslanaraq orijinal bir tədqiqat dizaynı yaradır və uyğun metodları inteqrasiya edir.
FTN 6. Empirik tədqiqat üçün yeni ölçmə alətləri (anket, müşahidə forması, kodlaşdırma sxemi və s.) hazırlayır və əsaslandırır.
FTN 7. Fərqli metodoloji yanaşmaları birləşdirərək innovativ qarışıq tədqiqat (mixed methods) modeli qurur və onu tətbiq etməyi bacarır.
FTN 8. Əldə olunan məlumatlar əsasında yeni nəzəri çərçivə və ya model irəli sürür və onun elmi əsaslarını təqdim edir.

Akademik yazı və etika (FTN)

FTN 1.Akademik mənbələrin etibarlılığını, elmi üslubunu və istinad standartlarına uyğunluğunu qiymətləndirir və onların elmi yazıda istifadəsinin məqsədəuyğunluğunu əsaslandırır.

FTN 2.Müxtəlif akademik yazı nümunələrində plagiat, səhv istinad və etik pozuntuları müəyyən edir və onların nəticələrini tənqidi şəkildə təhlil edir.

FTN 3. Müxtəlif sahələrdə tətbiq olunan akademik etika prinsiplərini müqayisə edir və konkret tədqiqat və yazı kontekstində bu prinsiplərin tətbiqini əsaslandırır.

FTN 4. Özünün və başqalarının yazı işlərini elmi, etik və stilistik baxımdan qiymətləndirir və inkişaf etdirilməsi üçün əsaslandırılmış rəy verir.

FTN 5. Müxtəlif akademik auditoriyalar üçün uyğunlaşdırılmış yazı strategiyaları və strukturlaşdırma üsulları yaradır və onların məqsədəuyğunluğunu izah edir.

FTN 6.Konkret tədqiqat mövzusuna dair elmi əsaslandırılmış, etik baxımdan düzgün və metodoloji cəhətdən tutarlı bir yazılı məhsul (məqalə, araşdırma sənədi və s.) yaradır.

Tədqiqat analitikası (FTN)

FTN-1. Müxtəlif məlumat analiz metodlarını konkret tədqiqat kontekstində tətbiq edilmə imkanları baxımından qiymətləndirir və metodların güclü və zəif cəhətlərini əsaslandırır

.FTN-2. Məlumatların təhlilindən əldə olunan nəticələri mövcud nəzəri çərçivə ilə müqayisə edir və nəticələrin etibarlılığını və məntiqini qiymətləndirir.

FTN-3. Fərqli analitik yanaşmaların (məsələn, statistik modellər, maşın öyrənməsi, vizualizasiya vasitələri) tədqiqat məqsədlərinə uyğunluğunu əsaslandırır və uyğun texnologiya seçir.

FTN-4. Fərqli analitik yanaşmaların (məsələn, statistik modellər, maşın öyrənməsi, vizualizasiya vasitələri) tədqiqat məqsədlərinə uyğunluğunu əsaslandırır və uyğun texnologiya seçir.

FTN-5. Mövcud analitik metodlara əsaslanaraq yeni tədqiqat analizi yanaşması və ya inteqrasiya olunmuş modeli (məsələn, qarışıq metodologiya və vizual analitika) inkişaf etdirir.

FTN-6. Fərqli mənbələrdən toplanan məlumatları birləşdirərək yeni tədqiqat sualına cavab verən məlumat analizi çərçivəsi və ya platforması qurur.

FTN-7 Tədqiqat layihəsi üçün orijinal məlumat vizualizasiya alətləri və ya panelləri (dashboard) hazırlayır və onları elmi əsaslandırır.

FTN-8. Analitik nəticələr əsasında yeni strategiyalar və qərarvermə mexanizmləri formalaşdırır və bu yanaşmanın tətbiq imkanlarını əsaslandırır.

Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi elminin müasir problemləri

FTN1. Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi ilə bağlı əsas faktları, hadisələri, dövlətləri və arxeoloji mədəniyyətləri sadalayır.
FTN 2. Tarixi hadisələrin səbəb-nəticə əlaqələrini və Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixinin inkişaf xüsusiyyətlərini izah edir.
FTN 3. Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixinin müasir elmi problemlərini təhlil edir, fərqli nəzəri yanaşmaları müqayisə edir və tarixi faktlarla arqumentasiya edir.
.FTN 4. Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixinin müasir elmi problemlərini təhlil edir, fərqli nəzəri yanaşmaları müqayisə edir və tarixi faktlarla arqumentasiya edir.
FTN 5. Tarixi problemlərin həllinə yönəlmiş yeni elmi yanaşmalar, tədqiqat layihələri və metodik tövsiyələr hazırlayır.
FTN 6. Tarixi mənbələrin etibarlılığını, elmi interpretasiyaların düzgünlüyünü və müasir tarixşünaslıq problemlərinin həll yollarını obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir.

Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinin tədrisi metodologiyası və metodikası

FTN 1. ***Azərbaycan tarixinin qədim və orta əsrlər dövrü ilə bağlı əsas hadisələri, dövlətləri, mədəniyyətləri və tədris mənbələrini sadalayır.***

FTN 2. ***Tarixi faktların tədrisdə istifadəsi prinsiplərini və tarixi proseslərin səbəb-nəticə əlaqələrini izah edir.***

FTN 3. Tarixi mənbələrdən və metodlardan istifadə edərək dərs planları, tədris strategiyaları və nümunəvi dərs materialları hazırlayır.

FTN 4. Müxtəlif tədris metodlarının effektivliyini və tarixi materialların şagirdlərə çatdırılma yollarını müqayisəli təhlil edir.

FTN5. Qədim və orta əsr tarixi mövzularının tədrisi üçün yeni metodik yanaşmalar və dərs layihələri hazırlayır.

FTN 6. Tarixi tədris metodlarının və dərs materiallarının effektivliyini, məqsədəuyğunluğunu və tələbə nailiyyətlərinə təsirini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir.

FTN 7. Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi dövrünün milli və regional əhəmiyyətini, tarixi hadisələrin uzunmüddətli nəticələrini təhlil edərək qiymətləndirir.

Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi dövrünün əsas istiqamətləri

FTN 1. Azərbaycan tarixinin qədim və orta əsr dövrlərində mövcud olmuş dövlətləri, siyasi quruluşları, iqtisadi və mədəni inkişaf istiqamətlərini ətraflı sadalayır və xarakterizə edir.

FTN 2. Tarixi proseslərin səbəb-nəticə əlaqələrini, sosial-iqtisadi, mədəni və siyasi inkişafın qarşılıqlı təsirlərini izah edir.Qədim və orta əsr dövrünün tarixi hadisələrini və dövlət siyasətlərini kontekstual olaraq şərh edir.FTN 3. Arxeoloji və yazılı mənbələrdən istifadə edərək tarixi hadisələri və inkişaf istiqamətlərini praktik təhlil edir.Qədim və orta əsr dövrün tarixi məsələlərini müasir tarixşünaslıq yanaşmaları ilə izah edir.

FTN 4. Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixinin müxtəlif sahələrini – siyasi, iqtisadi, mədəni və dini istiqamətləri – sistemli şəkildə təhlil edir.Fərqli tarixi interpretasiyaları müqayisə edir və onların elmi əsaslılığını qiymətləndirir.

FTN 5. Tarixi hadisələrin və proseslərin təhlilindən çıxış edərək yeni elmi modellər, tədqiqat layihələri və metodik yanaşmalar hazırlayır.Qədim və orta əsr dövrünün tarixini ümumiləşdirən konseptual çərçivələr formalaşdırır.

FTN 6. Tarixi mənbələrin etibarlılığını, fərqli tarixşünaslıq yanaşmalarının güc və zəif tərəflərini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir.

1. “Azərbaycanın III-IX əsrlər tarixinin aktual problemləri

FTN 1. III–IX əsrlərdə Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və mədəni inkişaf xüsusiyyətlərini, dövlətçilik ənənələrinin formalaşmasını ətraflı sadalayır və xarakterizə edir.
FTN 2. Albaniya dövləti, ərəb işğalları və bu dövrdəki sosial-iqtisadi dəyişikliklərin mahiyyətini izah edə bilir.
FTN 3. Müxtəlif mənbələrdən (ərəb, fars, erməni, suriyalı müəlliflərin əsərləri) istifadə edərək Azərbaycan tarixinin bu dövrünü təhlildə tətbiq edə bilir.
FTN 4. III–IX əsrlərdə Azərbaycanda baş verən siyasi hadisələrin (Albaniyanın zəifləməsi, ərəb xilafətinin tərkibinə daxil olması, üsyanlar və müqavimət hərəkatları) səbəb-nəticə əlaqələrini təhlil edə bilir.
FTN 5. Dövrün tarixini müxtəlif elmi baxışlar əsasında ümumiləşdirərək müasir tarixşünaslıqda aktual problemləri (mənbələrin qıtlığı, milli tarixçilikdə müxtəlif yanaşmalar) müəyyənləşdirə bilir.
FTN 6. III–IX əsrlərin Azərbaycanın siyasi-mədəni inkişafında tutduğu yeri, müasir dövlətçilik və milli kimlik baxımından əhəmiyyətini tənqidi qiymətləndirə bilir. Tarixi mənbələrin etibarlılığını, fərqli tarixşünaslıq yanaşmalarının güc və zəif tərəflərini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir.
FTN 7. Əsərlərdən, monoqrafiyalardan istifadə etməklə verilmiş tapşırığa əsasən tədqiqat işını aparmağı bacarır, materiallarını müxtəlif aspektlərdən qiymətləndirir, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilir;

Azərbaycan xanlıqlarının daxili və xarici siyasətinin spesfik xüsusiyyətləri

. FTN 1. Azərbaycan xanlıqlarının yaranma dövrünü, siyasi strukturlarını, iqtisadi və sosial xüsusiyyətlərini və xarici siyasət istiqamətlərini sadalayır.

FTN 2. Xanlıqların daxili və xarici siyasətindəki spesifik xüsusiyyətləri, siyasi strategiyalarını və digər dövlətlərlə əlaqələrini izah edir. Fərqli xanlıqların idarəçilik və diplomatiya üsullarını müqayisəli şəkildə şərh edir.FTN 3 Tarixi mənbələr və sənədlər əsasında xanlıqların siyasətini konkret nümunələrlə izah edir. Daxili və xarici siyasət məsələlərini analiz edərək tarixi hadisələrin nəticələrini qiymətləndirir.FTN 4 Xanlıqların daxili və xarici siyasətini siyasi, iqtisadi və hərbi aspektlər üzrə sistemli şəkildə təhlil edir. Müxtəlif xanlıqların xarici siyasət strategiyalarını müqayisə edir və onların uğur və məhdudiyyətlərini araşdırır.

FTN 5. Tarixi məlumatlardan çıxış edərək xanlıqların siyasətinin yeni interpretasiyasını və konseptual modellərini hazırlayır. Daxili və xarici siyasət məsələlərində yeni elmi tədqiqat layihələri və metodik yanaşmalar təklif edir.

FTN 6. Xanlıqların daxili və xarici siyasətinin effektivliyini, diplomatik və hərbi strategiyalarının nəticələrini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir.

FTN 7. Tarixi proseslərin region və Azərbaycan tarixindəki əhəmiyyətini dəyərləndirir.

Azərbaycan ərazisində qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi quruluşunun ümumi cəhətləri

FTN 1. Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi strukturlarını, əsas idarəetmə orqanlarını və iqtisadi fəaliyyət növlərini sadalayır

.FTN 2. Qədim dövlətlərin siyasi, sosial və iqtisadi quruluşları arasındakı qarşılıqlı əlaqələri izah edir və ümumi xüsusiyyətləri şərh edir. Dövlətlərin idarəçilik və iqtisadi strategiyalarının tarixi səbəb-nəticə əlaqələrini anlayır.

FTN 3. Tarixi mənbələr və arxeoloji tapıntılar əsasında qədim dövlətlərin strukturlarını analiz edir və nümunələr göstərir. Müasir tarixi metodlardan istifadə edərək sosial-iqtisadi quruluşun inkişafını izah edir.

FTN 4. Qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi quruluşlarını müqayisəli şəkildə təhlil edir. övlətlərin inkişaf mərhələlərini və idarəçilik sistemlərinin effektivliyini araşdırır.

FTN 5. Qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi quruluşunun ümumi xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq yeni elmi tədqiqat yanaşmaları və konseptual modellər hazırlayır. Tarixi məlumatlara əsaslanaraq dövlətlərin inkişaf strategiyalarına dair nəzəri proqnozlar irəli sürür.

FTN 6 Qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi quruluşlarının effektivliyini, idarəçilik və iqtisadi strategiyalarının nəticələrini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirir. Azərbaycanın qədim dövlət tarixinin regional və milli əhəmiyyətini təhlil edir.

Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixinin öyrənilməsinə müasir yanaşma

FTN 1. Səfəvilər dövlətinin yaranma və inkişaf dövrünü, siyasi quruluşunu, iqtisadi və mədəni xüsusiyyətlərini, eləcə də xarici siyasətini sadalayır.

FTN 2. Səfəvilər dövlətinin siyasi və sosial-iqtisadi strukturunu, idarəçilik prinsiplərini və dövlətin regional rolu ilə əlaqəsini izah edir. Tarixi proseslərin səbəb-nəticə əlaqələrini və dövrün ictimai-siyasi kontekstini dərk edir.

FTN 3. .Müasir tarixşünaslıq metodlarından istifadə edərək Səfəvilər dövlətinin tarixini analiz edir və tarixi mənbələrdən praktik nümunələr göstərir. Qlobal və regional proseslər kontekstində Səfəvilər dövlətinin xarici siyasətini qiymətləndirir.

FTN 4. Səfəvilər dövlətinin daxili və xarici siyasətini siyasi, iqtisadi və mədəni aspektlər üzrə sistemli şəkildə təhlil edir. Müxtəlif tarixşünaslıq interpretasiyalarını müqayisə edir və onların elmi əsaslılığını qiymətləndirir.

FTN 5. Tarixi hadisələrin və proseslərin təhlilindən çıxış edərək Səfəvilər dövlətinin tarixinə dair yeni konseptual modellər və tədqiqat layihələri hazırlayır. Müasir yanaşmalar əsasında Səfəvilər dövrü ilə bağlı yeni metodik tövsiyələr irəli sürür

.FTN 6. Səfəvilər dövlətinin siyasi, sosial və mədəni inkişafının effektivliyini və regiondakı əhəmiyyətini obyektiv meyarlarla qiymətləndirir. Tarixi mənbələrin etibarlılığını və müxtəlif interpretasiyaların güc-zəif tərəflərini analiz edir.

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ TƏRƏFİNDƏN MÜƏYYƏN EDİLƏN SEÇMƏ FƏNLƏR

I blok: 1.1. Qədim və orta əsrlər Azərbaycanın maddi-mənəvi və mədəni irsi arxeoloji və etnoqrafik tədqiqatlarda

FTN 1. Magistr Azərbaycanın qədim və orta əsrlərə aid maddi və mənəvi mədəniyyət nümunələrini (qalalar, məscidlər, məqbərələr, məişət əşyaları, sənətkarlıq nümunələri) region və dövr spesifikliyi ilə təsnif edir və onların yayılma coğrafiyasını göstərir;
FTN 2. Magistr arxeoloji və etnoqrafik tədqiqat metodlarını (stratigrafik analiz, keramika tipologiyası, məkan-tarixi yanaşma, etnoqrafik sahə tədqiqatları) təcrübə və mənbə əsasında xatırlayır və seçimin elmi əsaslarını izah edir;
FTN 3. Magistr maddi və mənəvi irsin Azərbaycan xalqının həyat tərzi, sosial-iqtisadi strukturu, dünyagörüşü və dəyərlərinin öyrənilməsində səbəb-nəticə əlaqələrini nəzərə alaraq rolunu izah edir;
FTN 4. Magistr arxeoloji tapıntılar və etnoqrafik faktlar arasındakı metodoloji və mədəni əlaqələri müqayisəli təhlil əsasında açıqlayır;
FTN 5. Magistr konkret arxeoloji abidələr və etnoqrafik materiallar əsasında qədim və orta əsr mədəniyyət nümunələrinin sosial-iqtisadi və mədəni təsirlərini təqdim edir və elmi arqumentlərlə dəstəkləyir;
FTN 6. Magistr Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində aparılmış tədqiqatların nəticələrini mənbə müqayisəsi və dövr-spesifik yanaşma ilə təhlil edir, regional fərqlilikləri və paralelləri müəyyənləşdirir;FTN 7. Magistr maddi-mədəniyyət nümunələrinin cəmiyyətin sosial-iqtisadi, siyasi və dini həyatına

təsirini tarixi səbəb-nəticə əlaqələri və qarşılıqlı təsir baxımından araşdırır;
FTN 8. Magistr arxeoloji və etnoqrafik tədqiqatların Azərbaycan tarixi irsinin qorunması, milli kimliyin formalaşması və elmi metodologiyanın inkişafındakı üstünlüklərini və məhdudiyyətlərini tənqidi şəkildə qiymətləndirir;
FTN 9. Magistr qədim və orta əsr irsinə dair materialları analiz edərək müasir dövrdə milli-mədəni dəyərlərin qorunması üçün elmi-analitik layihə, təqdimat və ya metodoloji tövsiyə hazırlayır.

1.2. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər dövrü tarixşünaslığının xarakteristikası

FTN 1. Magistr Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi ilə bağlı əsas mənbələri (antiki müəlliflər, ərəb, fars, erməni, suriyalı salnaməçilər, eləcə də yerli mənbələr) sadalayır və onların ümumi xüsusiyyətlərini göstərir;

FTN2. Magistr XIX–XX əsr tarixşünaslığında Azərbaycan qədim və orta əsrlər tarixinə dair formalaşmış əsas elmi istiqamətləri və aparıcı tədqiqatçıları tanıyır;FTN 3. Magistr müxtəlif dövrlərdə (çar Rusiyası, sovet dövrü, müstəqillik dövrü) tarixşünaslıq yanaşmalarının siyasi-ideoloji amillərlə bağlılığını izah edir;

FTN 4. Magistr konkret tarixi hadisələrin (məsələn, Albaniya dövləti, Səfəvi dövləti, Azərbaycan feodal dövlətləri) müxtəlif müəlliflər tərəfindən şərhini müqayisə edərək təhlildə istifadə edir;

FTN 5. Magistr Azərbaycan tarixşünaslığında qədim və orta əsrlər dövrünə dair Şərq və Qərb müəlliflərinin əsərlərinin yanaşmalarını müqayisə edir və onların fərqli baxış bucaqlarını təhlil edir;

FTN 6. Magistr Azərbaycan tarixşünaslığında qədim və orta əsrlər dövrünə dair Şərq və Qərb müəlliflərinin əsərlərinin yanaşmalarını müqayisə edir və onların fərqli baxış bucaqlarını təhlil edir;

FTN 7. Magistr sovet dövrü tarixşünaslığında Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinə dair mövzuların ideoloji çərçivələrdə necə təqdim olunduğunu və bu məhdudiyyətlərin elmi nəticələrə təsirini araşdırır;

FTN 8. Magistr müasir dövrdə Azərbaycan tarixşünaslığında qədim və orta əsr problemlərinin öyrənilməsini tənqidi

qiymətləndirir, yeni yanaşmaların üstünlüklərini və boşluqları göstərir;
FTN 9. Magistr qədim və orta əsrlər tarixinin tədqiqində yerli və xarici alimlərin fərqli konsepsiyalarını müqayisə edir, öz mövqeyini elmi arqumentlərlə əsaslandırır.

II blok: 2.1. Orta əsrlərdə Azərbaycanın ticarət və diplomatik əlaqələrinin əsas elementlər

FTN1. Magistr orta əsrlərdə Azərbaycanın beynəlxalq ticarət yollarını (İpək Yolu, Xəzər dənizi marşrutları, quru karvan yolları) mənbələr və arxeoloji tapıntılar əsasında xronoloji ardıcıllıqla müəyyənləşdirir və onların strateji əhəmiyyətini izah edir;
FTN 2. Magistr Azərbaycanın coğrafi mövqeyinin beynəlxalq ticarət və diplomatik əlaqələrin inkişafına təsirini geosiyasi, iqtisadi və mədəni amilləri nəzərə alaraq şərh edir;
FTN 3. Magistr konkret tarixi mənbələrə (ərəb, fars, Avropa səyyahlarının qeydlərinə) əsaslanaraq Azərbaycanın Səfəvilər, Osmanlı, Rusiya və Avropa ölkələri ilə ticarət-diplomatik münasibətlərini faktoloji nümunələrlə əsaslandırır;
FTN 4 Magistr Azərbaycanın diplomatik əlaqələrinin regional (Osmanlı, Səfəvilər, Şirvanşahlar) və qlobal (Avropa dövlətləri, Rusiya) siyasi proseslərdə oynadığı rolu mənbələr və müasir tədqiqatların müqayisəli təhlili əsasında araşdırır;
FTN 5. Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixi şəxsiyyətlərinin həyat və fəaliyyətlərini bilir;
FTN 6. Magistr orta əsrlərdə ticarət və diplomatiyanın Azərbaycan dövlətlərinin iqtisadi-siyasi inkişafına verdiyi

töhfələri mövcud tarixşünaslıq yanaşmalarını müqayisə edərək dəyərləndirir;

FTN 7. . Magistr ticarət əlaqələrinin inkişafının sosial struktur, şəhər mədəniyyəti və mədəni inteqrasiya proseslərinə təsirini kritik yanaşma ilə qiymətləndirir, müxtəlif alimlərin mövqelərini müqayisə edir;

FTN 8. Magistr orta əsrlərdə Azərbaycanın ticarət və diplomatik əlaqələrini müasir beynəlxalq münasibətlər kontekstində analitik model, təqdimat və ya elmi esse şəklində təqdim edir.

2.2. Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycanda sosial iqtisadi həyatın əsas xüsusiyyətləri

FTN 1. Magistr qədim və orta əsrlərdə Azərbaycanın təsərrüfat sahələrini (əkinçilik, maldarlıq, sənətkarlıq, ticarət) mənbələr və arxeoloji tapıntılar əsasında xronoloji ardıcıllıqla müəyyən edir və onların regional fərqliliklərini şərh edir;

FTN 2. Magistr sosial həyatın əsas strukturlarını (ictimai təbəqələr, şəhər və kənd icmaları, tayfa və feodal münasibətləri) mənbə əsaslı təsnifatla xatırlayır və müxtəlif dövrlərdəki dəyişiklikləri müqayisə edir;

FTN 3. Magistr Azərbaycanın coğrafi mövqeyinin və təbii şəraitinin iqtisadi fəaliyyətlərə (ticarət, əkinçilik, sənətkarlıq) təsirini regional müqayisə və səbəb-nəticə əlaqələri ilə izah edir;

FTN 4. Magistr sosial həyatın təşkilində dini inancların, adət-ənənələrin və mədəni faktorların sosial struktur və iqtisadi münasibətlərə təsirini metodoloji əsaslarla açıqlayır;

FTN 5. . Magistr tarixi mənbələr, arxeoloji tapıntılar və etnoqrafik materiallar əsasında iqtisadi və sosial həyatın konkret nümunələrini müqayisəli təhlil üçün istifadə edir;

;FTN 6. Magistr şəhərlərin (Təbriz, Şamaxı, Gəncə, Naxçıvan və s.) iqtisadi mərkəz kimi formalaşmasını, sənətkarlıq istehsalını və ticarət əlaqələrini sosial-iqtisadi və regional kontekstdə təhlil edir;

FTN 7. Magistr qədim və orta əsrlərdə Azərbaycan cəmiyyətində sinfi münasibətlərin inkişafını, feodal və tayfa strukturlarının dəyişməsini mənbə və müqayisəli yanaşmalar əsasında təhlil edir

FTN 8. Magistr iqtisadi inkişafın dövlət quruculuğu, diplomatik əlaqələr və beynəlxalq ticarət sisteminə təsirini tarixi və metodoloji yanaşmaları müqayisə edərək tənqidi qiymətləndirir;

FTN 9. Magistr sosial həyatın mədəniyyət, təhsil, mənəvi dəyərlərin formalaşmasındakı rolunu fərqli tarixçilərin və tədqiqatçıların mövqelərini müqayisə edərək qiymətləndirir;
FTN 10. Magistr qədim və orta əsr iqtisadi-sosial xüsusiyyətlər əsasında müasir dövrdə Azərbaycanın inkişaf dinamikası ilə paralellər aparan, elmi arqumentlərlə dəstəklənmiş analitik esse, təqdimat və ya araşdırma layihəsi hazırlayır.

III blok: 3.1. Azərbaycan xalqınının etnogenezi və milli kimliyin formalaşması prosesi

FTN 1. Magistr Azərbaycanın etnogenezində iştirak edən əsas etnik komponentləri (türk, irandilli, Qafqazdilli tayfalar və s.) xronoloji və region spesifikliyi ilə müəyyən edir və onların qarşılıqlı təsirini izah edir;
FTN 2. Magistr etnogenezin və milli kimliyin formalaşmasında iqtisadi, sosial və mədəni amillərin qarşılıqlı təsirini elmi məntiq əsasında şərh edir;
FTN 3. Magistr qədim mənbələr, arxeoloji materiallar və etnoqrafik faktlara əsaslanaraq Azərbaycan xalqının təşəkkülündə müxtəlif mədəniyyətlərin təsirini müqayisəli şəkildə göstərir;
FTN 4. Magistr Azərbaycanın etnogenezində başlıca tayfa ittifaqlarının (manna, alban, hun, oğuz və s.) rolunu sosial-iqtisadi və siyasi kontekst daxilində təhlil edir;
FTN 5. Magistr milli kimliyin formalaşmasının qədim, orta və yeni dövrlərdəki mərhələlərini tarixi səbəb-nəticə əlaqələri və regional qarşılıqlı təsirlər əsasında müqayisəli şəkildə təhlil edir;

FTN 6. Magistr etnogenez və milli kimlik məsələlərinin Azərbaycan və beynəlxalq tarixşünaslıqda fərqli konsepsiyaları və elmi mövqeləri müqayisə edərək tənqidi qiymətləndirir

;FTN 7. Magistr Azərbaycanın milli kimlik konsepsiyasının dövlətçilik, mədəniyyət və siyasi ideologiyanın inkişafında qabaqcıl və məhdudlaşdırıcı aspektlərini dəyərləndirir;

FTN 8. . Magistr Azərbaycan xalqının etnogenezi və milli kimliyinin formalaşması üzrə mövcud mənbələri və elmi yanaşmaları təhlil edərək müasir dövr üçün yeni elmi konsepsiya və ya təqdimat hazırlayır.

3.2. Azərbaycan ərazisində arxeoloji mədəniyyətlər və onların spesifik xüsusiyyətləri

FTN 1. Magistr Azərbaycanın ərazisində formalaşmış əsas arxeoloji mədəniyyətləri (Kür-Araz, Leylatəpə, Xocalı-Gədəbəy, Talış-Muğan, Şomutəpə və s.) xronoloji ardıcıllıqla sadalayır və onların yayılma arealını göstərir;

FTN 2. Magistr bu mədəniyyətlərə aid maddi-mədəniyyət nümunələrini (kurqan tipli qəbirlər, metallurgiya nümunələri, keramika məmulatları, məişət əşyaları, müdafiə qurğuları) tipoloji xüsusiyyətləri ilə birlikdə təsvir edir;

FTN 3. Magistr arxeoloji mədəniyyətlərin yaranmasında ekoloji, iqtisadi və etnik amillərin qarşılıqlı təsirini izah edir;

FTN4. Magistr maddi mədəniyyət nümunələrinin qədim icmaların sosial təşkilatı, dini inancları və təsərrüfat fəaliyyəti haqqında elmi məlumat vermə potensialını açıqlayır;

FTN 5. Magistr konkret arxeoloji materiallar əsasında qədim Azərbaycan cəmiyyətlərinin mədəni inkişaf səviyyəsini və qonşu mədəniyyətlərlə əlaqələrini müəyyənləşdirir;

FTN 6. Magistr müxtəlif arxeoloji mədəniyyətlərin (məsələn, Kür-Araz və Xocalı-Gədəbəy) keramika istehsalı, dəfn adətləri və metallurgiya nümunələrini müqayisəli təhlil edir;

FTN7. Magistr Azərbaycanın arxeoloji mədəniyyətlərinin Yaxın Şərq, Cənubi Qafqaz və Orta Asiya mədəniyyətləri ilə paralellərini və qarşılıqlı təsirlərini araşdırır;

FTN 8. Magistr Azərbaycan ərazisindəki arxeoloji mədəniyyətlərin erkən dövlət qurumlarının təşəkkülündə rolunu tənqidi şəkildə qiymətləndirir;

FTN 9. Magistr müxtəlif arxeoloqların (Azərbaycan və xarici tədqiqatçıların) həmin mədəniyyətlər barədə elmi konsepsiyalarını müqayisə edir və öz elmi mövqeyini əsaslandırır.

SEÇMƏ FƏNLƏR

IV blok: 4.1. Qafqaz Albaniyasının siyasi quruluşu və mədəni inkişafının əsas xüsusiyyətləri (III–VII əsrlər

FTN 1. Magistr Qafqaz Albaniyasının dövlət quruluşunun əsas institutlarını, idarəetmə mexanizmlərini və sosial-iqtisadi strukturlarını dövrün siyasi reallıqları ilə bağlı şəkildə təsnif edir.
FTN2. Magistr Albaniya dövlətinin Bizans, Sasani və Göytürk imperiyaları ilə münasibətlərini mənbələrə əsaslanaraq izah edir və bu münasibətlərin regionun siyasi sisteminə təsirini göstərir.
FTN 3. Magistr Tələbə xristianlığın qəbulunun Albaniya cəmiyyətinin mədəni və siyasi inkişafına təsirini səbəb-nəticə əlaqələri əsasında izah edir.
FTN 4. Magistr Tələbə Albaniyanın dini-mədəni institutlarının formalaşmasını etnoqrafik və arxeoloji materiallarla müqayisəli şəkildə şərh edir
.FTN 5. Magistr Tələbə konkret yazılı mənbələr (erməni və suriyalı müəlliflər), epiqrafik və arxeoloji materiallar əsasında Alban dövlətçiliyinin mədəni-siyasi təsirlərini təqdim edir.
FTN 6. Magistr Tələbə Qafqaz Albaniyasının siyasi quruluşunu dövrün digər region dövlətləri ilə müqayisəli şəkildə təhlil edir, oxşar və fərqli cəhətləri müəyyənləşdirir.
FTN 7. Magistr Tələbə Albaniyanın siyasi və mədəni irsini Azərbaycan tarixində dövlətçilik ənənələri və milli kimliyin formalaşması kontekstində analitik şəkildə araşdırır.
FTN 8. Magistr Tələbə müasir tarixşünaslıqda Qafqaz Albaniyası ilə bağlı mövcud nəzəriyyə və debatları tənqidi yanaşma ilə qiymətləndirir, alternativ mövqeləri müqayisə edir.

FTN 9. Magistr Tələbə Albaniya siyasi quruluşu və mədəni irsi əsasında müasir elmi diskurs üçün analitik təqdimat, tədqiqat layihəsi və ya konseptual yanaşma hazırlayır

4.2. Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycan ərazisində hərbi işin təşkili formaları

FTN 1. Magistr qədim və orta əsrlərdə Azərbaycan ərazisində hərbi təşkilatların strukturlarını, komandanlıq sistemi və iyerarxiyasını dövrün siyasi və sosial konteksti ilə bağlı təsnif edir.

FTN 2. Magistr səfərbərlik sistemlərinin və hərbi idarəçiliyin sosial-iqtisadi və siyasi həyatla qarşılıqlı təsirini səbəb-nəticə əlaqələri əsasında şərh edir.

FTN 3 Magistr arxeoloji və yazılı mənbələrdən istifadə edərək müdafiə qurğuları, istehkamlar və döyüş taktikasının təşkili proseslərini müqayisəli şəkildə izah edir

.FTN 4. Magistr konkret tarixi mənbələr və arxeoloji materiallar əsasında hərbi təşkilatların və strategiyaların funksional təsirini təqdim edir.

FTN 5. Magistr dövrün Azərbaycan ordularının strategiya və taktikalarını regiondakı digər dövlətlərin hərbi sistemləri ilə müqayisəli şəkildə təhlil edir.

FTN 6. Magistr dövrün hərbi təşkilatları və taktikasını müasir elmi diskurs və tədqiqat layihələri üçün analitik model şəklində təqdim edir**.**

FTN 7. Magistr mövcud məlumat və mənbələri inteqrasiya edərək öz konseptual yanaşmasını formalaşdırır və hərbi təşkilatların inkişaf modellərini yaratmaq bacarığını nümayiş etdirir**.**

V blok: 5.1. Azərbaycan tarixinin XIII-XV əsrlər dövrünün əsas məsələləri

FTN 1. . Magistr XIII–XV əsrlərdə Azərbaycanın siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni inkişaf mərhələlərini xronoloji və kontekstual ardıcıllıqla təsnif edir.

FTN 2. . Magistr Tələbə Monqol, İlxanlı və yerli feodal hakimiyyətlərinin idarəçilik sistemlərinin və sosial struktur dəyişikliklərinin səbəb-nəticə əlaqələri əsasında Azərbaycan tarixinə təsirini şərh edir.

FTN 3. Magistr Tələbə dövrün iqtisadi, şəhər və kənd təsərrüfatı, sənətkarlıq və ticarət sahələrində baş verən inkişafları mənbələr əsasında müqayisəli şəkildə izah edir

.FTN 4. Magistr Tələbə yazılı və arxeoloji mənbələrdən istifadə edərək dövrün siyasi hadisələri, diplomatik münasibətləri və regional qarşılıqlı təsirləri funksional şəkildə təqdim edir.

FTN 5. . Magistr Tələbə XIII–XV əsrlər Azərbaycan tarixinin sosial-iqtisadi, mədəni və siyasi proseslərini regiondakı qonşu dövlətlərlə müqayisəli təhlil edir.

FTN 6. Magistr Tələbə müxtəlif mənbələrdə və tarixşünaslıq əsərlərində təqdim olunan məlumatları tənqidi yanaşma ilə qiymətləndirir və fərqli nəzəriyyələri müqayisə edir.

FTN 7. Magistr Tələbə XIII–XV əsrlər Azərbaycan tarixini müasir elmi diskurs və tədqiqat layihələri üçün analitik model şəklində təqdim edir.

FTN 8. Magistr Tələbə mövcud mənbələr və tarixşünaslıq yanaşmalarını inteqrasiya edərək öz konseptual yanaşmasını formalaşdırır və tarixi mərhələlərin inkişaf modellərini yaratmaq bacarığını nümayiş etdirir.

Azərbaycanın Qədim və Orta əsrlər dövrünün mənbəşünaslığının ümumi xarakteristikası

FTN 1. Magistr Qədim və Orta əsrlər dövrünün Azərbaycan tarixini əks etdirən əsas yazılı, arxeoloji və epiqrafik mənbələri tipoloji və xronoloji ardıcıllıqla təsnif edir.

FTN 2. Magistr mənbələrin yaranma şəraitini, müəlliflik xüsusiyyətlərini və tarixi kontekstini səbəb-nəticə əlaqələri əsasında şərh edir.

FTN 3. Magistr yazılı və arxeoloji mənbələr əsasında sosial, siyasi və mədəni hadisələrin tarixşünaslıq baxımından təqdimatını mənbələr üzrə müqayisəli şəkildə izah edir.

FTN 4. Magistr dövrün mənbələrindən istifadə edərək tarixi hadisələri, dövlətçilik və mədəni prosesləri analitik və funksional şəkildə təqdim edir.

FTN 5. Magistr müxtəlif mənbələrdəki məlumatları müqayisə edərək onların etibarlılıq səviyyəsini və tarixi hadisələrin interpretasiyasına təsirini kritik şəkildə təhlil edir.

FTN 6. Magistr fərqli tarixşünaslıq məktəblərinin mənbələrə yanaşmalarını tənqidi və analitik baxışla qiymətləndirir.

FTN 7. Magistr mövcud mənbələr və tarixşünaslıq yanaşmalarını inteqrasiya edərək öz konseptual təhlil modelini formalaşdırır.

Magistr Qədim və Orta əsrlər dövrünün mənbəşünaslığını nəzəri və praktik baxımdan müasir elmi diskurs və tədqiqat layihələri üçün tətbiq edə biləcək analitik nəticələrə çevirir

Əlavə.2

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri										
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7	PTN 8	PTN 9	PTN 10	PTN 11
Tədqiqat metodları	x	x			x	x		x	x		
Akademik yazı və etika			x	x	x		x	x		x	x
Tədqiqat analitikası	x	x	x	x	x			x	x		
Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi elminin müasir problemləri	x		x	x	x						x
Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinin tədrisi metodologiyası və metodikası	x	x	x	x				x	x	x	x
Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi dövrünün əsas istiqamətləri	x				x				x	x	
Azərbaycanın III-IX əsrlər tarixinin aktual problemləri	x	x			x		x	x	x		
Azərbaycan xanlıqlarının daxili və xarici siyasətinin spesfik xüsusiyyətləri	x	x				x		x		x	x
Azərbaycan ərazisində qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi	x		x	x	x						x

quruluşunun ümumi cəhətləri											
Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixinin öyrənilməsinə müasir yanaşma	**x**	**x**	**x**	**x**				x	x	x	x
Qədim və orta əsrlər Azərbaycanın maddi-mənəvi və mədəni irsi arxeoloji və etnoqrafik tədqiqatlarda fənninin təlim nəticələri	**x**				**x**				x	x	
Azərbaycanın qədim və orta əsrlər dövr tarixşünaslığının xarakteristikası fənninin təlim nəticələri	**x**	**x**			**x**		x	x	x		
Orta əsrlərdə Azərbaycanın ticarət və diplomatik əlaqələrinin əsas elementləri fənninin təlim nəticələri	**x**	**x**				**x**		**x**		**x**	**x**
Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycanda sosial iqtisadi həyatın əsas xüsusiyyətləri fənninin təlim nəticələri	**x**		**x**	**x**	**x**						x
Azərbaycan xalqınının etnogenezi və milli	**x**	**x**	**x**	**x**				x	x	x	x

kimliyin formalaşması prosesi fənninin təlim nəticələri											
Azərbaycan ərazisində arxeoloji mədəniyyətlər və onların spesifik xüsusiyyətləri fənninin təlim nəticələri	**x**				**x**				x	x	
Qafqaz Albaniyasının siyasi quruluşu və mədəni inkişafının əsas xüsusiyyətləri (III–VII əsrlər)	**x**	**x**			**x**		x	x	x		
Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycan ərazisində hərbi işin təşkili formaları	**x**	**x**				**x**		**x**		**x**	**x**
Azərbaycan tarixinin XIII-XV əsrlər dövrünün əsas məsələləri	**x**		**x**	**x**	**x**						x
Azərbaycanın Qədim və Orta əsrlər dövrünün mənbəşünaslığının ümumi xarakteristikası	**x**	**x**	**x**	**x**				x	x	x	x
Elmi-pedaqoji təcrübə											
Elmi tədqiqat təcrübəsi											

Magistrlik dissertasiyası	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**

MÜNDƏRİCAT

Giriş..5
Təhsil proqramının təlim nəticələri...6
Ümumi fənnlərin təlim nəticələri...8
Tədqiqat metodları 8
Akademik yazı və etika (FTN)..9
Tədqiqat analitikası (FTN)..10
Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi elminin müasir problemləri..11
Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinin tədrisi metodologiyası və metodikası 12
Azərbaycanın qədim və orta əsr tarixi dövrünün əsas istiqamətlər.13
Azərbaycanın III-IX əsrlər tarixinin aktual problemləri...................14
Azərbaycan xanlıqlarının daxili və xarici siyasətinin spesfik xüsusiyyətləri..15
Azərbaycan ərazisində qədim dövlətlərin siyasi və sosial-iqtisadi quruluşunun ümumi cəhətləri...16
Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixinin öyrənilməsinə müasir yanaşma 17
ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏSİ TƏRƏFİNDƏN MÜƏYYƏN EDİLƏN SEÇMƏ FƏNLƏR
I blok: 1.1. Qədim və orta əsrlər Azərbaycanın maddi-mənəvi və mədəni irsi arxeoloji və etnoqrafik tədqiqatlarda 18
1.2. Azərbaycanın qədim və orta əsrlər dövrü tarixşünaslığının xarakteristikası...20
II blok: 2.1. Orta əsrlərdə Azərbaycanın ticarət və diplomatik əlaqələrinin əsas elementlər...21
2.2. Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycanda sosial iqtisadi həyatın əsas xüsusiyyətləri..23
III blok: 3.1. Azərbaycan xalqının etnogenezi və milli kimliyin formalaşması prosesi..24
3.2. Azərbaycan ərazisində arxeoloji mədəniyyətlər və onların spesifik xüsusiyyətləri...26

SEÇMƏ FƏNLƏR
IV blok: 4.1. Qafqaz Albaniyasının siyasi quruluşu və mədəni inkişafının əsas xüsusiyyətləri (III–VII əsrlər..................................27
4.2. Qədim və orta əsrlərdə Azərbaycan ərazisində hərbi işin təşkili formaları...28
V blok: 5.1. Azərbaycan tarixinin XIII-XV əsrlər dövrünün əsas məsələləri..29
Azərbaycanın Qədim və Orta əsrlər dövrünün mənbəşünaslığının ümumi xarakteristikası..30

MAGISTRATURA TƏHSİL SƏVİYYƏSİNİN
7002016 – AZƏRBAYCANIN QƏDİM VƏ ORTA ƏSRLƏR TARİXİ İXTİSASI PROQRAMININ

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ

Yığılmağa verilmişdir: 04.03.2024-cü il.
Çapa imzalanmışdır: 11.03.2024-cü il.
kağız formatı-(210x279) ¼, kağız №1,
1,8uçot çap vərəqi, tiraj 50.
Rezoqrafiya üsulu ilə nəşr olunmuşdur.

Gəncə Dövlət Universitetinin nəşriyyatı.
Rezoqrafiya üsulu ilə çap olunmuşdur.
Ünvan: GDU-nun nəşriyyat şöbəsi,
Gəncə şəhəri,Heydər Əliyev prospekti 429

QEYD